

У К Р А Ї Н А

БЕРДЯНСЬКА МІСЬКА РАДА
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

В И К О Н А В Ч И Й К О М І Т Е Т

Р І Ш Е Н Н Я

13 травня 2014 р.

№180

Про затвердження правил охорони
життя людей на водних об'єктах
міста Бердянська у новій редакції

Згідно зі ст. 40 Закону України „Про місцеве самоврядування в Україні”, ст. 91 Статуту територіальної громади міста Бердянська, керуючись наказом Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 03.12.2001 № 272 “Про затвердження Правил охорони життя людей на водних об'єктах України” (у редакції наказу Міністерства надзвичайних ситуацій України від 24.09.2012 № 1214), який зареєстрований в Міністерстві юстиції України 16.10.2012 за № 1739/22051, з метою забезпечення охорони життя та здоров'я людей в акваторії Азовського моря в межах міста Бердянська, утримання територій пляжів у належному санітарному стані, виконавчий комітет Бердянської міської ради

ВИРІШИВ:

1. Затвердити правила охорони життя людей на водних об'єктах міста Бердянська у новій редакції (додається).
2. Рекомендувати керівникам підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності і громадянам дотримуватись затверджених правил.
3. Рішення виконавчого комітету Бердянської міської ради від 20.05.2008 № 237 „Про затвердження правил охорони життя та здоров'я людей на водах м. Бердянськ” визнати таким, що втратило чинність.
4. Контроль за виконанням цього рішення покласти на заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради Матвеева С.В.

Міський голова

О.А. Бакай

Затверджено
рішення виконавчого комітету
Бердянської міської ради
13 травня 2014 р.
№ 180

**Правила
охорони життя людей на водних об'єктах міста Бердянська у новій
редакції**

І. Загальні положення

1.1. Ці Правила розроблено з метою попередження нещасних випадків і надзвичайних ситуацій на водних об'єктах м. Бердянська і є обов'язковими для підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, а також для громадян України, іноземців та осіб без громадянства.

1.2. Порядок користування водними об'єктами на території міста Бердянська регулюється Водним кодексом України, а в частині охорони життя людей на воді — “Правилами охорони життя людей на водних об'єктах України”, затвердженими наказом Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 03.12.2001 № 272 (у редакції наказу Міністерства надзвичайних ситуацій України від 24.09.2012 № 1214), який зареєстрований в Міністерстві юстиції України 16.10.2012 за № 1739/22051, та цими правилами, які є обов'язковими для виконання фізичними та юридичними особами незалежно від форм власності.

1.3. Керівники підприємств, установ та організацій, а також громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які використовують водні об'єкти м. Бердянська з виробничою, оздоровчою чи спортивною метою або для відпочинку людей, та організатори масових заходів відповідають за охорону життя людей у межах закріпленої ділянки водної поверхні чи прибережної частини моря, обладнують і утримують рятувальні пости, забезпечують їх приміщеннями та рятувальними засобами.

1.4. Умови використання водних об'єктів погоджуються відповідно до законодавства України з Бердянським міськрайонним управлінням Держсанепідслужби України, КП БМР „Рятувально-водолазна служба”, Бердянським міськрайонним управлінням ГУ ДСНС України в Запорізькій області, Державною прикордонною службою України, Маріупольським межрегіональним сектором Укрморрічінспекції, головним архітектором міста та представником органу охорони навколишнього середовища (органу екології).

1.5. Проведення на водних об'єктах міста спортивних змагань, свят, регат маломірних суден дозволяється в місцях, визначених виконавчим комітетом Бердянської міської ради.

1.6. Виконавчим комітетом Бердянської міської ради спільно з Державною прикордонною службою України у межах прикордонної смуги та контрольованого прикордонного району визначаються місця масового відпочинку людей, купання, рибальства, використання водних об'єктів з виробничою, оздоровчою чи спортивною метою.

1.7. Управління містобудування та архітектури спільно з управлінням земельних правовідносин виконавчого комітету Бердянської міської ради, з метою забезпечення охорони життя людей на водних об'єктах міста Бердянська щороку перед початком літнього купального сезону подають перелік місць масового відпочинку населення на водних об'єктах міста, перелік пляжів на території міста, що належать власникам (орендарям), та затверджені копії карт-схем розміщення місць масового відпочинку на території міста Бердянському міськрайонному управлінню ГУ ДСНС України в Запорізькій області та КП "Рятувально-водолазна служба" БМР.

II. Вимоги безпеки до пляжів, місць масового відпочинку людей на водних об'єктах міста Бердянська

2.1. При влаштуванні пляжів та місць масового відпочинку людей необхідно дотримуватися таких вимог:

- глибина води в зоні водного об'єкта, що прилягає до пляжу і відведена для купання, повинна бути в межах 1,5 - 1,75 м;

- ширина смуги зони водного об'єкта, відведеної для купання, не повинна перевищувати 50 м від берега, а для занять водними видами спорту, для організації пунктів прокату плавзасобів та катання на човнах, водних мотоциклах і катерах, водних атракціонів, любительського і спортивного рибальства - не повинна бути у межах зони, відведеної для купання;

- дно акваторії має бути рівне, щільне, з пологим спуском без уступів, піщане, гравійно-піщане або дрібно гравійне (за необхідності спеціально готується), вільне від баговиння, водоростей, очищене від корчів, брухту та інших предметів, що можуть становити небезпеку для життя та здоров'я відпочиваючих;

- відсутність скидів стічних промислових, побутових, виходу ґрунтових вод з низькою температурою, вирів;

- відсутність мілководдя, що періодично пересихає і може бути місцем виплоду малярійних комарів;

- відсутність місць нересту і нагулу риби, ділянок з цінними і рідкісними видами флори і фауни;

- якість води повинна відповідати вимогам чинних санітарних норм.

2.2. Місця масового відпочинку людей на водних об'єктах:

- розташовуються поза межами портових споруд, пірсів, причалів, місць скидання промислових та побутових вод, віддаленими на відстань, погоджену з органами санітарного нагляду;

- обладнуються під'їзними шляхами та спусками на воду рятувальних засобів з встановленням відповідних покажчиків (написів) "ДЛЯ АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНИХ СЛУЖБ", під'їзди та спуски повинні бути вільні від громадського транспорту;

- повинні бути радіофікованими з метою доведення необхідної інформації та організації роз'яснювальної роботи серед громадян стосовно заходів безпеки на воді;

- повинні бути розпланованими, обладнаними рятувальними постами, роздягальнями, туалетами.

2.3. У місцях масового відпочинку людей на водних об'єктах повинно бути:

- позначено межу купання на акваторії буями помаранчевого або червоного кольору в межах 50 м від берега з пологим спуском без уступів до глибини 1,5 - 1,75 м;

- виділено ділянку акваторії не менше 10 % загальної площі акваторії з глибиною не більше ніж 1,2 м з позначеною поплавковою огорожею або буями помаранчевого (червоного) кольору для купання осіб, які не мають навичок плавання, дітей та інвалідів;

- встановлено по всій території на відстані не більше ніж 10 м від води стенди з рятувальними засобами (рятувальними пляжними кругами, "кінцями Александра"); на рятувальних пляжних кругах має бути нанесено назву об'єкта і напис "КИДАЙ ПОТОПАЮЧОМУ";

- обладнано стендами з матеріалами щодо попередження нещасних випадків на воді, плакатами "УЧИТЬСЯ ПЛАВАТИ", "СПОСОБИ РЯТУВАННЯ", порадами відпочиваючим щодо порядку купання, прийняття сонячних ванн, прийомів саморятунку та надання першої невідкладної медичної допомоги потерпілим;

- розміщено на стендах на видних місцях показники: глибина і площа водного об'єкта, нахил берегів і ширина мілководдя, температура та якість води, рівень благоустрою пляжів;

- встановлено щити з написами "КУПАТИСЯ ЗАБОРОНЕНО!" у місцях, заборонених для купання, а небезпечні місця на акваторії позначено віхами або буями з написом "НЕБЕЗПЕЧНО!".

2.4. На кожному пляжі і в місцях масового відпочинку людей з метою попередження нещасних випадків та надання допомоги тим, хто потребує допомоги на воді, керівники підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, а також громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які використовують водні об'єкти міста з виробничою, оздоровчою чи спортивною метою або для відпочинку людей, створюють рятувальні пости, організують постійне чергування кваліфікованих спеціалістів, забезпечують їх рятувальними та медичними засобами.

2.5. Обмеження, припинення або заборона експлуатації водних об'єктів міста для купання, масового відпочинку людей, плавання на маломірних плавзасобах, спорту та туризму або інших рекреаційних цілей проводиться відповідно до вимог Водного кодексу України, „Правил охорони життя людей на водних об'єктах України”, затверджених наказом Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 03.12.2001 № 272, та цих Правил з обов'язковим оповіщенням людей через засоби масової інформації, спеціальними інформаційними знаками та іншими способами.

2.6. Відповідальними за безпеку людей, громадський порядок та охорону навколишнього середовища під час проведення масових заходів на водних об'єктах є організатори цих масових заходів або уповноважені ними особи.

У разі відсутності рятувального поста за місцем проведення масових заходів організатори створюють його на час проведення заходу і забезпечують рятувальними засобами.

2.7. Щороку перед початком купального сезону дно акваторії, відведене для купання людей, має бути обстежене водолазним підрозділом аварійно-рятувальної служби і очищене від сторонніх предметів. Замовнику видається паспорт пляжу (додаток 1) з такими документами:

- паспорт підводної частини акваторії пляжу (додаток 2);
- акт водолазного обстеження дна акваторії пляжу (додаток 3);
- карта виміру глибин дна акваторії пляжу;
- акт про усунення перешкод з дна акваторії пляжу (додаток 4).

2.8. Паспорт підписується заступником міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради - відповідальним за введення місць масового відпочинку в експлуатацію після узгодження представниками відомств, зазначених у п. 1.4. цих Правил. Підпис заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради завіряється відтиском печатки виконавчого комітету Бердянської міської ради.

2.9. Водолазне обстеження дна акваторії водного об'єкта здійснюється тільки водолазним підрозділом аварійно-рятувальної служби, сертифікованої на виконання водолазних робіт та атестованої відповідно до Порядку атестації аварійно-рятувальних служб та рятувальників, затвердженого наказом Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 19 червня 2003 року № 201, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 24 липня 2003 року за № 640/7961 (із змінами).

2.10. Керівники підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, а також громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які використовують водні об'єкти міста з виробничою, оздоровчою чи спортивною метою або для відпочинку людей, щороку перед початком купального сезону організують та проводять такі заходи:

- підготовку водного об'єкта (пляжу) до масового відпочинку людей;
- отримання паспорта пляжу з документами щодо обстеження і очистки дна акваторії водного об'єкта;
- уточнення межі зони відповідальності рятувального поста;
- забезпечення рятувальних постів приміщеннями та рятувальними засобами;
- підготовку посадових осіб рятувального поста;
- розроблення посадових інструкцій матросів-рятувальників (плавців-рятувальників) рятувального поста;
- виставлення буїв помаранчевого або червоного кольору в межах 50 м від берега до глибини 1,5 - 1,75 м у зоні купання людей;
- позначення буями або чорними кулями в акваторії водного об'єкта місця, небезпечного для життя та здоров'я людей, відповідно до карти виміру глибин акваторії пляжу у поперечному профілі;

- установлення на території водного об'єкта на видних місцях інформаційних матеріалів щодо заходів безпеки на воді, способів надання допомоги потерпілому та саморяттування;

- розроблення схеми під'їзних шляхів та спусків на воду рятувальних засобів з установленням відповідних покажчиків (табличок) "ДЛЯ АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНИХ СЛУЖБ";

- спостереження за акваторією місця масового відпочинку людей відповідно до карти-схеми зони відповідальності рятувального поста, зв'язку з підрозділом екстреної медичної допомоги населенню, правоохоронними органами, аварійно-рятувальними службами, місцевими органами Держсанепідслужби України;

- відпрацювання і дотримання порядку інформування відпочиваючих щодо заходів безпеки на воді, проведення масово-роз'яснювальної та профілактичної роботи.

2.11. Забороняється відкриття і експлуатація місць масового відпочинку без паспорта пляжу та без наявності розгорнутого рятувального поста.

III. Вимоги до рятувального поста, його склад та оснащення

3.1. Дія рятувальних постів може бути постійною, сезонною.

Рятувальний пост розташовується у приміщенні літнього типу з вишкою та оглядовим майданчиком для спостережень. Тимчасовий рятувальний пост допускається розміщувати у наметі.

3.2. Рятувальні пости розподіляються за такими категоріями:

- першої категорії - створюється на пляжі довжиною берегової смуги більше 900 м;

- другої категорії - від 300 до 900 м;

- третьої категорії - до 300 м.

3.3. Рятувальний пост складається з групи підготовлених рятувальників у мінімально допустимому складі, які виконують свої функції щодо охорони життя людей на воді в зоні відповідальності, а саме:

- начальник поста - 1;

- матрос-рятувальник або плавець-рятувальник - 2 - 3.

Склад рятувальних постів збільшується із розрахунку: 1 матрос-рятувальник або плавець-рятувальник на кожні додаткові 300 м пляжу.

Начальник поста повинен мати обов'язкову підготовку за професією матрос-рятувальник.

Для пляжів першої категорії до штатного розпису включаються посади лікаря або фельдшера за напрямом підготовки "Медицина", спеціалізація "Медицина невідкладних станів".

3.4. Матроси-рятувальники повинні мати документ державного зразка про закінчення навчального закладу за відповідною професією.

Плавець-рятувальники рятувальних постів проходять підготовку за спеціальною програмою, розробленою ДСНС України, в аварійно-рятувальній або водолазно-рятувальній службі, яка пройшла атестацію в Центральній міжвідомчій атестаційній комісії.

3.5. Рятувальний пост забезпечується:

3.5.1. для поста першої категорії:

- легким моторним човном (водним мотоциклом);
- сумкою-укладкою лікаря (фельдшера);
- плавучими кінцями з плавучими кулями по 2 шт.;
- рятувальними кругами по 1 шт. на кожні 50 м пляжу;
- страхувальними кінцями довжиною 40 м по 1 шт.;
- мегафоном на кожні 300 м пляжу;
- свистком по 1 шт. на посадову особу поста;
- рятувальним поясом (жилетом) по 1 шт. на посадову особу поста;
- засобами зв'язку (стаціонарним або мобільним);
- біноклем;
- комплектом спорядження № 1 (дихальна трубка, маска та ласти);
- комплектом спорядження № 2 (акваланг, маска та ласти).

3.5.2. для поста другої категорії:

- легким моторним човном (водним мотоциклом);
- санітарною сумкою з медикаментами;
- плавучими кінцями з плавучими кулями по 2 шт.;
- рятувальними кругами по 1 шт. на кожні 50 м пляжу;
- страхувальними кінцями довжиною 40 м по 1 шт.;
- мегафоном на кожні 300 м пляжу;
- свистком по 1 шт. на посадову особу поста;
- рятувальним поясом (жилетом) по 1 шт. на посадову особу поста;
- засобами зв'язку (стаціонарним або мобільним);
- біноклем;
- комплектом спорядження № 1 (дихальна трубка, маска та ласти);
- комплектом спорядження № 2 (акваланг, маска та ласти).

3.5.3. для інших рятувальних постів:

- легким моторним човном (водним мотоциклом), весловим човном;
- санітарною сумкою з медикаментами;
- плавучими кінцями з плавучими кулями по 2 шт.;
- рятувальними кругами по 1 шт. на кожні 50 м пляжу;
- страхувальними кінцями довжиною 40 м по 1 шт.;
- мегафоном;
- свистком по 1 шт. на посадову особу поста;
- рятувальним поясом (жилетом) по 1 шт. на посадову особу поста;
- засобами зв'язку (стаціонарним або мобільним);
- комплектом спорядження № 1 (дихальна трубка, маска та ласти).

Рятувальні пости можуть бути укомплектовані додатковими рятувальними засобами, спеціальним обладнанням і спорядженням за рішенням керівництва підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, а також громадян України, іноземців та осіб без громадянства, які використовують водні об'єкти міста з виробничою, оздоровчою чи спортивною метою або для відпочинку людей.

3.6. Рятувальні засоби та інше спеціальне обладнання і спорядження, призначене для рятування, повинні зберігатись у спеціально визначених місцях, підтримуватись у справному стані й бути готовими до негайного використання.

Начальник рятувального поста зобов'язаний перевіряти комплектність та справність рятувальних засобів, спеціального обладнання і спорядження, призначеного для здійснення рятувальних заходів.

3.7. На рятувальному посту повинна бути така документація:

- вахтовий журнал;
- карта-схема зони відповідальності рятувального поста;
- перелік майна;
- інформаційні матеріали з надання першої невідкладної медичної допомоги постраждалим;
- журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці;
- посадові інструкції посадових осіб рятувального поста;
- комплект наочної агітації (заходи безпеки та правила надання допомоги на воді, льоду, переправах);
- телефонний довідник з номерами телефонів підрозділу екстреної медичної допомоги населенню, правоохоронних органів, аварійно-рятувальних служб, виконавчого комітету Бердянської міської ради, Бердянського міськрайонного управління Держсанепідслужби України, оперативного чергового Бердянського міськрайонного управління ГУ ДСНС України в Запорізькій області.

3.8. Вахтовий журнал є основним документом, який відображає роботу та повсякденну діяльність рятувального поста, а саме:

- час заступання на чергування, склад чергової зміни;
- готовність рятувальних засобів та водолазного оснащення;
- кількість та склад рятувальних постів у межах місця масового відпочинку, зона відповідальності кожного рятувального поста;
- стан погоди, ступінь хвилювання води, температура повітря та води;
- інформація про нещасні випадки і надзвичайні ситуації на воді, вжиті заходи, профілактичну роботу щодо охорони життя людей на водних об'єктах;
- підписи осіб, які здали та прийняли чергування;
- зауваження осіб, які перевіряли несення служби.

Вахтовий журнал повинен бути пронумерований, прошнурований та скріплений печаткою керівника підприємства, установи та організації незалежно від форм власності або підписаний громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які використовують водні об'єкти з виробничою, оздоровчою чи спортивною метою або для відпочинку людей.

У вахтовому журналі не допускається закреслювати, підтирати та вставляти нові слова у текст, виривати та вклеювати сторінки.

3.9. Контроль за діяльністю рятувального поста здійснюють керівники підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, а також громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які використовують водний об'єкт міста, прибережну смугу моря, місце масового відпочинку, пляж з виробничою, оздоровчою чи спортивною метою або для відпочинку людей.

IV. Функціонування рятувального поста

4.1. Основними завданнями рятувального поста в межах визначеної акваторії є:

- проведення робіт, направлених на пошук і рятування людей, надання першої невідкладної медичної допомоги особам, які перебувають у небезпечному для життя й здоров'я стані, та вжиття в разі потреби заходів щодо транспортування зазначених осіб до найближчих закладів охорони здоров'я;

- проведення профілактичної роботи з охорони життя та попередження нещасних випадків на водному об'єкті;

- здійснення контролю за дотриманням вимог чинного законодавства України, у тому числі цих Правил.

Завдання і функції рятувальників рятувального поста на визначеному водному об'єкті передбачаються відповідно до їх посадових інструкцій, що затверджуються керівниками підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, а також громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, відповідальними за користування водним об'єктом міста.

4.2. У період роботи рятувальники рятувального поста:

- ведуть безперервне спостереження за відпочиваючими в зоні відповідальності;

- при виявленні втомленого або потопуючого плавця негайно надають йому допомогу;

- надають першу невідкладну медичну допомогу потерпілому, здійснюють виклик підрозділу екстреної медичної допомоги;

- уживають заходів щодо недопущення спроби запливу громадян за межі купання акваторії водного об'єкта, перебування дітей на пляжі без нагляду дорослих, купання громадян у стані алкогольного сп'яніння;

- не дозволяють користуватись у воді автомобільними камерами, плотами, лежачками, дошками;

- припиняють ігри на воді, пов'язані з небезпекою для життя людей, стрибки з причалів, пірнання в місцях мілководдя та в інших, не передбачених для цього місцях;

- інформують громадян про наближення сильного вітру і хвилювання води сигналом "ШТОРМОВЕ ПОПЕРЕДЖЕННЯ!", забороняють купання громадян, а також вихід маломірних плавзасобів в акваторію пляжу на цей час;

- реєструють порушення правил судноплавства маломірними плавзасобами поблизу пляжів, а також забруднення акваторії і території пляжів з відповідними записами у вахтовому журналі та повідомленнями в Маріупольський міжрегіональний сектор Укрморречінспекції;

- реєструють усі події, випадки порушень заходів безпеки на водному об'єкті у вахтовому журналі, про всі випадки на воді інформують оперативного чергового Бердянського міськрайонного управління ГУ ДСНС України в Запорізькій області та керівника підприємства, установи та організації незалежно від форм власності, а також громадянина України, іноземця та особу без громадянства, відповідального за користування водним об'єктом міста;

- проводять з відпочиваючими у місцях масового відпочинку на водних об'єктах (по радіо або через мегафон) профілактичну роботу з попередження нещасних випадків на воді.

V. Вимоги безпеки у місцях масового відпочинку людей на водних об'єктах міста Бердянська

5.1. Купання та масовий відпочинок людей дозволяється тільки у місцях масового відпочинку на водних об'єктах, визначених виконавчим комітетом Бердянської міської ради, за наявності паспорту пляжу та розгорнутого рятувального поста.

5.2. Людям, які відпочивають у місцях масового відпочинку на водних об'єктах, забороняється:

- запливати за межу купання на акваторії, яку огорожено буями;
- підпливати до моторних суден, вітрильників, веслових човнів та інших плавзасобів;
- залізати на технічні та попереджувальні знаки, буї та інші предмети;
- використовувати рятувальні засоби не за призначенням;
- стрибати у воду зі споруд, не пристосованих для цього, і в місцях, де невідомі глибина та стан дна;
- розпивати спиртні напої і купатися в нетверезому стані;
- організовувати у воді ігри, пов'язані з пірнанням та захватом тих, хто купається;
- забруднювати і засмічувати водні об'єкти та територію пляжів;
- подавати обманні сигнали тривоги заради жарту;
- залишати без нагляду малолітніх дітей;
- використовувати для плавання автомобільні камери, плоти, лежаки, дошки;
- використовувати моторні, вітрильні, веслові човни, інші гребні і моторні плавзасоби, водні велосипеди, швидкісні моторні плавзасоби, водні мотоцикли в зонах пляжів, у громадських місцях купання при відсутності буйкового огороження пляжної зони і в межах цієї зони;
- приводити із собою собак та інших тварин.

5.3. Вимоги безпеки людей при організації розваг на водних об'єктах, коли самохідний плавзасіб буксирує несамохідний плавзасіб, на якому перевозяться люди, вимагають вжиття таких заходів:

- судноводій самохідного судна повинен мати відповідні кваліфікаційні документи, які надають право управляти плавзасобом;
- судноводій, а також люди, які перебувають на несамохідному плавзасобі, повинні бути одягнені у рятувальні жилети;
- відхід від берега та підхід до нього повинен здійснюватись у спеціально встановлених місцях, які огорожено червоними буями з обох сторін через 1,0 метр від берега протягом 50 метрів, білими буями з обох сторін через кожні 1,5 метра від берега протягом 50 метрів до 120 метрів в глибину водного об'єкта;
- при відході самохідного плавзасобу, який буксирує несамохідний, на якому знаходяться люди, за 20 метрів від берега повинен постійно чергувати катер з рятувальником;
- крайні точки акваторії, на якій здійснюються розваги, помічаються червоними буями.

5.4. Заходи безпеки на льоду наведено у додатку 5 до цих Правил.

5.5. Дії при рятуванні потерпілих на водних об'єктах та наданні першої невідкладної медичної допомоги наведено у додатку 6 до цих Правил.

VI. Вимоги щодо забезпечення безпеки дітей на водних об'єктах міста

6.1. Безпека дітей на водних об'єктах забезпечується правильним вибором і обладнанням місць купання, організацією і контролем за купанням, проведенням роз'яснювальної роботи серед дітей і дорослих щодо правил поведінки на воді.

6.2. За безпеку відпочинку дітей в дитячих оздоровчих закладах незалежно від форм власності відповідають керівники цих закладів.

6.3. Керівник дитячого оздоровчого закладу:

- призначає наказом особу, відповідальну за купання та дотримання правил безпеки дітей на воді;

- здійснює контроль за оздоровчо-виховним процесом та процесом відпочинку на воді, забезпечує створення належних умов для відпочинку дітей на воді;

- організовує інструктаж з працівниками дитячого закладу, проводить заходи щодо запобігання нещасним випадкам з дітьми, а також надання першої невідкладної медичної допомоги.

6.4. Педагогічні працівники, які працюють в дитячому оздоровчому закладі, повинні мати педагогічну освіту або споріднену їй. До такої роботи можуть також залучатися студенти старших курсів педагогічних вищих навчальних закладів.

6.5. Купання дітей, які відпочивають в оздоровчих закладах поблизу водного об'єкта, дозволяється тільки в спеціально відведених і обладнаних місцях, які відповідають вимогам цих Правил і нормам санітарного законодавства.

Умови використання та обладнання таких місць для купання повинні бути узгоджені до початку купального сезону відповідно до вимог цих Правил.

6.6. Місце для купання дітей в природних водоймищах повинно відповідати таким вимогам:

- бути не ближче ніж за 500 м від причалів, пристаней, гребель та інших гідротехнічних споруд;

- повинно бути рівним, піщаним і очищеним від корчів, каміння, водоростей;

- глибина води в них має бути не більш як 1,2 м;

- швидкість течії (руху) води - не більш як 0,3 м;

- місця купання повинні бути огорожені на суші та у воді;

- ділянка акваторії не менше 10 % загальної площі акваторії з глибиною не більше ніж 1,2 м позначається поплавковою огорожею або буями помаранчевого (червоного) кольору для купання осіб, які не мають навичок плавання;

- огорожа за периметром акваторії виготовляється за допомогою каната із закріпленими на ньому прапорцями червоного кольору на поплавцях (пінопластові, дерев'яні, коркові пластини) з таким розрахунком, щоб вони були помітні із суден, які проходять водоймищем;

- у місці купання не повинно бути виходу ґрунтових вод з низькою температурою, джерел забруднення води, вирів;

- оптимальні кліматичні умови - безвітряна сонячна погода з температурою повітря 22 - 24° С і води не нижче 20° С.

6.7. Перед відкриттям купального сезону дно акваторії місця купання дитячого оздоровчого закладу обстежується водолазами і очищується від сторонніх предметів, що становлять небезпеку при купанні.

Обстеження дна акваторії місця купання для дітей організовується відповідно до вимог цих Правил.

6.8. На відстані 3 м від зрізу води встановлюються щити з рятувальними кругами (фали) та плавучими кулями (плавучі фали).

6.9. На території місця купання дітей з метою попередження нещасних випадків на воді встановлюють стенди з правилами поведінки на воді, а також стенд з кліматичними умовами: температура повітря та води, сила і швидкість вітру.

6.10. Дитячий оздоровчий заклад повинен мати пункт охорони здоров'я (фельдшерський пункт) з набором усіх необхідних медичних препаратів і пристосувань.

Під час проведення купання дітей обов'язково має бути присутнім медичний працівник з набором медичних препаратів для надання першої невідкладної медичної допомоги.

6.11. Кожний дитячий оздоровчий заклад, розташований поблизу водного об'єкта, повинен мати рятувальний пост, організований і обладнаний підприємством, установою та організацією незалежно від форм власності, якій належить цей оздоровчий заклад.

Купання дітей при відсутності рятувального поста заборонено.

6.12. Склад груп дітей для купання у природних водоймищах має бути не більше 8 - 10 осіб.

Перед початком купання вихователь, який приводить групу дітей на водоймище для купання, повинен провести інструктаж з правил поведінки на воді і тільки після цього дозволити групі зайти у воду.

Вихователі, які відповідають за купання дітей, та інструктори з плавання повинні безперервно стежити за порядком та безпекою дітей, які перебувають у воді. При виникненні будь-якої небезпечної ситуації у воді подається сигнал свистком про вихід дітей з води.

6.13. Під час купання дітей на території, що визначена як дитячий пляж, не дозволяється присутність сторонніх осіб і катання на плавзасобах.

6.14. Для катання на човнах та інших плавзасобах в акваторії місця масового відпочинку визначається місце, що огорожується віхами чи буйками.

6.15. Перед початком купання дітей необхідно оглянути місце купання, устаткування та інвентар, у разі наявності факторів, які заважають проведенню купання (наявність сторонніх осіб, забрудненість акваторії пляжу, хмарна погода тощо), вихователь (керівник групи) повинен вжити заходів щодо їх усунення, а в разі неможливості це зробити - відмінити купання дітей.

6.16. Купання дітей, які не мають навичок плавання, треба проводити в спеціально встановлених місцях відповідно до вимог цих Правил.

6.17. Для навчання дітей плаванню на кожному дитячому пляжі обладнується навчальний пункт. Навчальний пункт огорожується на суші та на воді сіткою, штахетником та забезпечується плавальними дошками, підтримувальними поясами, мегафоном. Навчальний пункт повинен мати розклад занять, навчальні плакати з методики і техніки плавання та правила поведінки дітей на воді.

6.18. Група дітей, які навчаються плаванню, не повинна перевищувати 10 осіб. Навчання плаванню проводять інструктори з плавання (тренери), призначені наказом керівника дитячого оздоровчого закладу.

6.19. Особа, яка призначена наказом керівника дитячого оздоровчого закладу відповідальною за купання та дотримання правил безпеки дітей на воді, після закінчення часу для купання дітей проводить обстеження місця купання та контроль за кількістю дітей у групах.

6.20. Під час походів, екскурсій, прогулянок, якщо за їх маршрутом передбачено перебування на водних об'єктах, відповідно до Правил проведення туристських подорожей з учнівською та студентською молоддю України, затверджених наказом Міністерства освіти України від 06 квітня 1999 року № 96, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 20 травня 1999 року за № 320/3613 (із змінами), керівник групи повинен вміти плавати та мати досвід участі у таких походах, екскурсіях.

Купання дітей під час проведення таких заходів дозволяється за умови, якщо місця купання обладнані відповідно до пункту 6.6 цього розділу.

6.21. Купання дітей, які не вміють плавати, під час походів, екскурсій, прогулянок заборонено.

6.22. Катання дітей на човнах та інших плавзасобах дозволяється тільки у присутності дорослих за умови виконання всіх заходів безпеки - наявності рятувальних засобів (жилет, пояс).

До керування човнами та іншими плавзасобами допускаються особи, які мають посвідчення на право керування плавзасобами.

6.23. Під час купання дітям не дозволяється:

- підпливати до буїв;
- організовувати у воді ігри, розваги, пов'язані з пірнанням та небезпекою для тих, хто поруч перебуває у воді;
- подавати обманні сигнали тривоги заради жарту.

6.24. Під час катання дітей на човнах та інших плавзасобах дорослі, які організовують ці заходи, повинні стежити за тим, щоб човен не був перевантажений понад установлену вантажопідйомність.

6.25. Дітям, які перебувають на плавзасобах, не дозволяється сидіти на бортах, переходити з місця на місце, розгойдувати човен, пірнати з човнів у воду.

6.26. Користуватися плавзасобами дітям до 16 років не дозволяється.

6.27. Самостійне купання дітей до 12 років без нагляду батьків не дозволяється. За безпеку дітей під час самостійного відпочинку на воді відповідають їх батьки.

VII. Заходи безпеки при користуванні самохідними і несамохідними плавзасобами та вітрильниками

7.1. Самохідні і несамохідні плавзасоби, що належать підприємствам, установам та організаціям незалежно від форм власності, а також громадянам України, іноземцям та особам без громадянства, повинні бути приписаними до човнових станцій (баз), пунктів (баз) прокату.

7.2. На кожній човновій станції (базі), пункті (базі) прокату і базі-стоянці маломірних плавзасобів має бути розгорнутий постійний рятувальний пост для здійснення контролю за охороною життя людей на водних об'єктах та надання допомоги потерпілим на воді. Експлуатація човнових станцій (баз), пунктів (баз) прокату та баз-стоянок маломірних плавзасобів без рятувального поста забороняється.

Керівник човнової станції (базис), пункту (базис) прокату і базис-стоянки маломірних плавзасобів повинен за вимогою рятувальників рятувального поста виділяти плавзасоби для надання допомоги на воді.

7.3. На човнових станціях (базах), пунктах (базах) прокату і базах-стоянках маломірних плавзасобів на видних місцях повинні бути:

- стенди з матеріалами щодо заходів безпеки при користуванні плавзасобами та заходи безпеки масового відпочинку людей на воді (витяги з цих Правил та правил користування плавзасобами);

- схеми кордонів плавання плавзасобів на конкретних акваторіях чи в конкретному районі;

- переліки телефонних номерів підрозділу екстреної медичної допомоги населенню, правоохоронних органів, оперативного чергового Бердянського міськрайонного управління ГУ ДСНС України в Запорізькій області.

7.4. Базис-стоянки маломірних (малих) суден повинні відповідати вимогам Правил безпечної експлуатації баз для стоянки маломірних (малих) суден, затверджених наказом Міністерства транспорту України від 16 липня 2004 року № 642, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 23 липня 2004 року за № 915/9514.

7.5. Усі самохідні і несамохідні плавзасоби повинні бути зареєстровані, пройти технічний огляд щодо придатності їх до експлуатації. Експлуатація незареєстрованих плавзасобів і тих, що не пройшли технічний огляд, забороняється. На кожному маломірному плавзасобі на внутрішньому боці бортів і на транцевій дошці (у кормовій частині) має бути напис про пасажиромісткість плавзасобу.

7.6. Маломірні самохідні і несамохідні плавзасоби та вітрильники під час експлуатації повинні мати на борту:

- комплект весел, кочети, водовідливне устаткування;

- рятувальні засоби та інше спеціальне обладнання і спорядження (допустима мінімальна кількість: рятувальні нагрудники (жилети) на кількість осіб, які перебувають на плавзасобі, рятувальні круги із плаваючою лінвою 15 м із розрахунку 1 круг на 4 особи та не менше одного на плавзасіб).

7.7. При користуванні громадянами самохідними, несамохідними плавзасобами та вітрильниками забороняється:

- завантажувати плавзасоби понад визначену вантажопідйомність і пасажиромісткість;

- заходити на плавзасобах в акваторії, відведені для купання;

- плавати і підходити до берега в місцях масового відпочинку людей;

- підходити до інших (немалих і невеличких) плавзасобів, що рухаються, і перетинати їх курс на небезпечній відстані (менше 500 м);
- порушувати правила розходження плавзасобів;
- пірнати з плавзасобів;
- брати на плавзасоби дітей віком до 7 років;
- видавати на прокат плавзасоби і кататися на них дітям до 16 років без супроводу дорослих;
- розпивати спиртні напої і користуватись плавзасобами у стані сп'яніння;
- сидіти на носі, кормі чи бортах човна, звисивши ноги за борт плавзасобу;
- використовувати рятувальні засоби та інше спеціальне обладнання і спорядження не за призначенням;
- користуватися плавзасобами особам, які не вміють плавати;
- пірнати у воду з борту плавзасобу, переходити під час руху з плавзасобу на плавзасіб, з місця на місце в плавзасобі.

7.8. До користування моторними човнами і вітрильниками допускаються особи, які мають відповідні документи на право керування цими плавзасобами.

7.9. Користувачі плавзасобами зобов'язані надавати допомогу людям, які потерпають на воді.

7.10. Під час проведення тренувань, змагань чи інших заходів на водних об'єктах за забезпечення безпеки плавання плавзасобів і безпеку учасників відповідають керівники підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, а також громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють ці заходи.

VIII. Заходи безпеки при любительських і спортивних підводних зануреннях

8.1. Занурення підводних плавців (спортсменів-підводників, підводників-любителів, мисливців-підводників), інструкторів підводного плавання і тренерів із видів підводного спорту, які здійснюють любительські занурення і організують тренування і проведення змагань із видів підводного спорту на території м. Бердянська, з метою відпочинку, пізнання навколишнього світу, фізичного розвитку і досконалості або досягнення високих спортивних результатів дозволяється в спеціально відведених місцях для занять підводним спортом та полюванням.

Місця для підводних спусків визначаються виконавчим комітетом Бердянської міської ради за узгодженням із Держприкордонслужбою України.

8.2. З метою уникнення нещасних випадків місця для занять підводним спортом та полюванням:

- повинні бути віддалені одне від одного, від пляжів і від судноплавних маршрутів;
- на підводній частині акваторій районів не повинно бути природних чи штучних перешкод;
- дно акваторії пляжу повинно бути маломулистим, швидкість течії не повинна перевищувати 0,5 м/сек і прозорість води повинна бути не менше 2 метрів.

8.3. До підводних занурень допускаються особи з 16-літнього віку, які пройшли медичний огляд і придатні за станом здоров'я, вміють добре плавати (пройшли спеціальне навчання), знають заходи безпеки при зануреннях та перебуванні під водою, володіють прийомами рятування на воді.

8.4. Члени юнацьких клубів (секцій) до практичних підводних спусків допускаються з 14 років під керівництвом і контролем відповідальних осіб клубу (секції) з дотриманням усіх вимог безпеки і в присутності медичного працівника.

8.5. Керівник занять (спусків) повинен знати місце розташування найближчої декомпресійної камери і мати засоби своєчасної доставки до неї потерпілого.

8.6. За проведення безпечних спусків та дотримання заходів безпеки відповідають керівники підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, а також громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які організують любительські занурення, тренування, змагання із видів підводного спорту на території України.

8.7. За безпечне користування підводним спорядженням, безпосередню організацію навчання підводному плаванню та іншим видам підводної діяльності відповідають керівники клубів, шкіл підводного плавання, дайв-центрів.

8.8. Перед початком підводних спусків повинно бути:

- піднято попереджувальні сигнали на березі чи на плавзасобах:
на морі - сигнал "А" (альфа) - "У МЕНЕ СПУЩЕНИЙ ВОДОЛАЗ, ТРИМАЙТЕСЬ ПОДАЛІ ВІД МЕНЕ";
- уточнено місце розташування найближчої декомпресійної камери;
- укомплектовано плавзасіб рятувальними засобами та іншим спеціальним обладнанням і спорядженням, трапами;
- підготовлено засоби для доставки потерпілого під час підводного спуску до декомпресійної камери.

8.9. Спуск водолазів-любителів в апаратах на стиснутому повітрі необхідно проводити лише в складі групи не менше 4 - 5 осіб, двоє з яких на страхувальному човні супроводжують і стежать за сигналами, буйками плавців-підводників; один з тих, хто перебуває у човні, має бути готовим до негайного спуску під воду для надання допомоги плавцям, які перебувають під водою.

У всіх випадках до спусків мають бути підготовлені не менше 2 комплектів спорядження № 2 (один для того, хто спускається під воду, інший - для страхувальника). Плавці, які забезпечують безпеку спусків, повинні мати щонайменше комплект спорядження № 1.

8.10. Забороняється проведення підводних спусків:

- з плавзасобів на ходу, з високобортних суден, набережних, причалів та уривчастих берегів, у районах руху суден, у заборонених для купання зонах, у місцях масового відпочинку людей на воді;
- у несправному та неперевіреному спорядженні;
- при медичних протипоказаннях (нездужання, ознаки перевтоми, стан сп'яніння, хвороба тощо);

- при хвилюванні моря (водойми) понад 2 бали;
- при температурі води нижче 10° С;
- одинакам і групам у складі менше 4 осіб.

Обов'язковою умовою безпеки є неухильне дотримання вимог заводських інструкцій з експлуатації водолазних апаратів.

8.11. До використання допускаються апарати, попередньо перевірені в роботі, за наявності аналізів повітря в апаратах та компресорах, якими вони набивались.

Під час перевірки необхідно керуватись вимогами чинного законодавства України, яке регулює безпеку праці на водолазних роботах.

ІХ. Проведення фізкультурних, спортивних та інших масових заходів на воді

9.1. Організатори фізкультурних, спортивних та інших масових заходів на водних об'єктах відповідають за охорону життя людей і забезпечують роботу рятувальних постів під час проведення цих заходів.

9.2. Організатори фізкультурних, спортивних та інших масових заходів на водних об'єктах завчасно повідомляють Бердянське міськрайонне управління ГУ ДСНС України в Запорізькій області та КП БМР “Рятувально-водолазна служба” про місце проведення фізкультурних, спортивних та інших масових заходів на воді, про час, характер заходу, що здійснюється, загальну кількість учасників та список осіб, які забезпечують охорону життя людей на воді (склад рятувального поста), та які плавзасоби забезпечують безпеку масових заходів на воді.

Начальник відділу з
питань НС, ЦЗН та ОП

Ю.В. Телешко

Виконавчий комітет Бердянської міської ради

ПАСПОРТ ПЛЯЖУ

1. Назва пляжу _____

2. Форма власності _____

3. Власник (орендар) пляжу _____

4. Місцезнаходження пляжу _____

5. Площа пляжу (берегової частини/акваторії) _____

Готовність пляжу:

берегова частина _____

акваторія _____

підводна частина _____

Заступник міського голови з
питань діяльності виконавчих
органів ради

(підпис)

(прізвище, ініціали)

М. П.

" ___ " _____ 20__ року

Зворотний бік

ОБСТЕЖЕНО:

Уповноважена особа	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата
Головний державний санітарний лікар м. Бердянська та Бердянського району			
Представник Бердянського міськрайонного управління ГУ ДСНС України в Запорізькій області			
Представник органу охорони навколишнього середовища (органу екології)			
Директор КП БМР “Рятувально – водолазна служба”			
Головний архітектор міста			
Представник Маріупольського межрегіонального сектору Укррічморінспекції			
Представник Державної прикордонної служби			

ПАСПОРТ
підводної частини акваторії пляжу

(найменування пляжу)

що належить

(власник пляжу)

1. Місцезнаходження пляжу _____

2. Характер ґрунту дна акваторії _____

3. Рельєф дна акваторії _____

4. Наявність перешкод, що становлять небезпеку при купанні, _____

5. Характеристика течії в районі пляжу _____

6. Наявність місць, визначених для купання дітей, інвалідів, _____

7. Наявність знаків, що визначають межі акваторії пляжу, _____

8. Наявність рятувального поста _____

9. Усунення перешкод, що становили небезпеку при купанні, _____

Власник (представник) пляжу

Керівник водолазної групи, що проводила
обстеження дна акваторії пляжу

(підпис) (прізвище, ініціали)
" ____ " _____ 20__ року

(підпис) (прізвище, ініціали)
" ____ " _____ 20__ року

Додаток 3
до Правил охорони життя людей
на водних об'єктах м. Бердянська

(складається у двох примірниках)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник підприємства,
відповідального за експлуатацію
пляжу

" ___ " _____ 20__ р.

АКТ

водолазного обстеження дна акваторії пляжу

" ___ " _____ 20__ р. _____ місто _____

Акт складено представником власника пляжу

в особі _____

з одного боку, та керівником водолазної групи, що проводила обстеження, в особі _____, з іншого боку, у тому, що водолазна група у складі: _____

" ___ " _____ 20__ р. провела такі роботи:

1. Водолазне обстеження дна акваторії пляжу

розмірами _____ х _____ м, загальною площею _____ кв. метрів.

2. Провела виміри глибин акваторії пляжу за поперечним профілем, указаним на карті, що додається.

3. Склала план вищеназваного пляжу з промірами глибин дна його акваторії із зазначенням предметів, що становлять небезпеку при купанні, що додається.

4. Провела усунення перешкод з дна акваторії названого пляжу і видала відповідний Акт про усунення перешкод з дна акваторії пляжу

Роботи прийняті представником власника пляжу з оцінкою

Представник власника пляжу

Керівник водолазної групи, що проводила обстеження

_____ (підпис) (прізвище, ініціали)
" ___ " _____ 20__ року

_____ (підпис) (прізвище, ініціали)
" ___ " _____ 20__ року

Додаток 4
до Правил охорони життя людей на
водних об'єктах м. Бердянська

(складається у двох примірниках)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник підприємства,
відповідального за експлуатацію
пляжу

" ___ " _____ 20__ р.

АКТ

про усунення перешкод з дна акваторії пляжу
" ___ " _____ 20__ р. місто _____

Акт складено представником власника пляжу

в особі

_____ ,
з одного боку, та керівником водолазної групи, що проводила обстеження, в особі
_____, з іншого боку, у тому, що
водолазна група у складі:

" ___ " _____ 20__ р. у процесі виконання водолазного обстеження дна акваторії
пляжу _____ виявила такі перешкоди, що становлять
небезпеку при купанні:

1.

2.

3.

4.

5.

Зазначені перешкоди витягнуті водолазами на берег

Представник власника пляжу

Керівник водолазної групи, що проводила
обстеження

_____ (підпис) (прізвище, ініціали)
" ___ " _____ 20__ року

_____ (підпис) (прізвище, ініціали)
" ___ " _____ 20__ року

Додаток 5
до Правил охорони життя
людей на водних об'єктах м.
Бердянська

ЗАХОДИ БЕЗПЕКИ НА ЛЬОДУ

1. У зимовий період місцеві засоби масової інформації повинні надавати інформацію про товщину та міцність льоду на місцевих водоймах і попереджувати про його ослаблення під час відлиг чи танення льоду (особливо в районах промислової та аматорської підлідної рибалки).

2. Під час руху по льоду варто звертати увагу на його поверхню, обходити небезпечні місця та ділянки, покриті товстим шаром снігу. Особливу обережність необхідно проявляти в місцях зі швидкою течією, джерелами, струмками та теплими стічними водами промислових підприємств, що впадають у водний об'єкт, кущами і травою, що виступають на поверхню.

3. Перш ніж ступити на лід, дізнайтеся про товщину льодового покриву на водному об'єкті. У різних місцях річок і озер товщина льодового покриву може бути різною. У гирлах річок і притоках міцність льоду послаблено течією. Морський лід набагато слабший за прісноводний. Міцність льоду можна частково визначити візуально.

4. На водних об'єктах безпечним вважається лід при температурі повітря нижче 0° С:

- для одного пішохода - синюватого або зеленуватого відтінку, товщиною не менше 5 - 7 см (лід блакитного кольору - найміцніший, білого - міцність у два рази менше, сірий - свідчить про присутність води в товщі льоду);

- для групи людей - товщиною не менше 15 см з дистанцією в колоні по 4 особи 5 м;

- при масовому катанні на ковзанах - товщиною не менше 25 см;

5. При переході через замерзлий водний об'єкт необхідно користуватися обладнаними льодовими переправами або прокладеними стежками. За їх відсутності необхідно переконатись у міцності льоду за допомогою пешні.

Якщо лід недостатньо міцний, необхідно припинити рух і повертатися своїми слідами назад, роблячи перші кроки, не відриваючи ноги від поверхні льоду (ковзаючи).

Забороняється перевіряти міцність льоду ударами ніг.

6. При масовому переході водного об'єкта пішки по льоду необхідно йти один за одним на відстані 5 - 6 м та бути готовим надати необхідну допомогу людині, яка йде попереду.

Транспортування малогабаритних, але важких вантажів проводиться на санях або інших засобах з найбільшою площею опори на поверхню льоду.

7. Користуватися майданчиками, обладнаними на водних об'єктах для катання на ковзанах, дозволяється лише після ретельної перевірки міцності льоду. Товщина льоду повинна бути не менше 12 см, а при масовому катанні -

не менше 25 см.

8. При переході водного об'єкта на лижах рекомендується користуватися прокладеною лижнею, а за її відсутності - ділянкою, вкритою сухим снігом. Перш ніж рухатися, необхідно відстебнути кріплення лиж і зняти петлі лижних палиць з рук. Якщо є рюкзак або ранець, необхідно його узяти на одне плече. Відстань між лижниками повинна бути не менше 5 - 6 м. Під час руху лижник, який іде першим, ударами палиць перевіряє міцність льоду та контролює його стан.

9. Під час підлідного лову риби не рекомендується на невеликому майданчику пробивати багато ополонк, стрибати і бігати по льоду, скупчуватись у великі групи. Пробивати ополонки для риболовлі або з іншою метою дозволяється на відстані не менше 5 - 6 м одна від одної.

10. Кожний рибалка повинен мати із собою рятувальний жилет та лінч довжиною 15 - 20 м з петлею на одному кінці і вантажем вагою 400 - 500 г на іншому кінці.

11. Керівники рибних господарств відповідають за:

- забезпечення заходів безпеки при вилові риби підлідним способом;
- організацію надійного зорового, мобільного і радіозв'язку з риболовецькими бригадами, які перебувають на льоду;
- готовність рятувальних засобів та іншого спеціального обладнання і спорядження;
- установа безперервного спостереження за напрямом і силою вітру, рівнем води, зміною течії і станом льоду.

12. Організації, що проводять роботи з вирубки льоду, повинні огороджувати небезпечні ділянки.

З метою привернення уваги до безпеки за огорожею та перешкоди вільного підходу до вирубанної ділянки виставляють не ближче 1,5 м до неї таблички з надписом "ОБЕРЕЖНО, ОПОЛОНКА!". Надпис виконується великими літерами, які можливо прочитати з берега або за 50 м від таблички.

13. Під час роботи з вирубки льоду необхідно обов'язково організувати тимчасові рятувальні пости, які мають підготовку з надання допомоги людям під час небезпеки на льоду.

Рятувальний пост повинен бути оснащений такими рятувальними засобами:

- рятувальні дошки довжиною 4 м;
- жердина з мотузкою і петлею;
- плавучий кінець з плавучою кулею з одного краю та петлею з іншого;
- рятувальні жилети, пояси, круги;
- сухі вовняні ковдри у пластикових мішках.

ДІЇ ПРИ РЯТУВАННІ ПОТЕРПІЛИХ НА ВОДНИХ ОБ'ЄКТАХ ТА НАДАННІ ПЕРШОЇ НЕВІДКЛАДНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

I. Утоплення

Утоплення - одна з форм механічної асфіксії, що настає найчастіше від потрапляння води в верхні дихальні шляхи і бронхоальвеолярний простір.

Утоплення та інші нещасні випадки виникають при купанні осіб, що страждають на серцево-судинні та інші захворювання, в результаті ушкодження шийного відділу хребта при ударі головою об дно при пірнанні в неглибоких місцях, при загибелі морських та річкових суден, порушення правил поведінки на воді, стомлення, навіть у осіб, які чудово вміють плавати (наприклад, під час тривалого запливу в холодній воді), травми при пірнанні (особливо в незнайомих водоймах), алкогольне сп'яніння, різка зміна температур при зануренні у воду після перегріву на сонці тощо.

Ознаки утоплення:

- виділення піни з рота;
- зупинка дихання і серцевої діяльності;
- посиніння шкірних покривів;
- розширення зіниць.

Утоплення відбувається, коли людина розгублюється у важкій ситуації, забуває, що її тіло легше води і при мінімальних зусиллях воно може перебувати на поверхні досить довго, як в горизонтальному, так і вертикальному положенні. Для цього достатньо лише злегка підгрібати воду руками і ногами та, по можливості, спокійно і глибоко дихати.

При попаданні у вир потрібно набрати в легені побільше повітря і, пірнувши глибше, відплисти в бік під водою, що значно легше, ніж на поверхні, оскільки швидкість руху води на глибині істотно менша. Велика небезпека утоплення у любителів підводного плавання і полювання.

Схема надання першої допомоги:

- витягніть потерпілого з води (не забувайте про власну безпеку);
 - очистіть порожнину рота;
 - укладіть потерпілого животом на стегно рятувальника таким чином, щоб голова потерпілого звисала до землі, енергійно натискаючи на груди і спину, видаліть воду з шлунку і легенів;
 - приступіть до виконання штучного дихання;
 - для відновлення серцевої діяльності одночасно з штучним диханням робіть непрямий масаж серця;
 - викличте швидку допомогу та продовжуйте реанімаційні заходи до прибуття лікарів або появи ознак смерті (трупні плями);
- зігрійте потерпілого при появі ознак життя.

II. Рятування потерпілих на воді

Ознаки, при яких людині потрібна допомога на воді:

- спроба плисти не призводить до просування вперед;
- на обличчі з'являється вираз відчаю;

- людина кличе на допомогу або махає руками, щоб привернути увагу;
- хвора або поранена людина може триматись однією рукою за уражену частину тіла;
- людина намагається наблизитися до берега або човна, хапається за пліт або борт човна;
- потопуюча людина хаотично махає руками, намагаючись висунутись із води, щоб набрати повітря, замість того, щоб намагатися плисти;
- подібні намагання мимовільні та продовжуються недовго;
- тіло у воді перебуває у вертикальному положенні, ноги не виконують плавальних рухів.

При прийнятті рішення у такій ситуації має особливе значення правильний вибір способу надання допомоги потерпілому та огляд місця події з метою виявлення реальної та потенційної загрози.

Необхідно розуміти, що потопуюча людина діє несвідомо та інстинктивно. Навіть якщо це дитина, ваш приятель чи близька вам людина, вони можуть учепитися за вас мертвою хваткою та будуть тягнути вас під воду навіть тоді, коли вони перебувають вже під водою, але ще не знепритомніли. У такому разі ви не тільки не допоможете, але й самі можете потонути.

Допомагаючи потопуючому, ніколи не підходьте до нього близько спереду.

Необхідно наблизитися до потопуючого спереду, тримаючи поперед себе рятувальний круг, жердину чи інший плавучий засіб (рятувальний жилет, рятувальний нагрудник тощо). Потрібно швидко оцінити обставини і прийняти найбезпечніше рішення.

III. Способи надання допомоги потопуючому

Словесний метод

Перебуваючи у безпечному для вас місці, ясно, чітко та коротко скажіть потопуючому, що і як він має робити, підбадьоруйте його словами, намагайтеся заспокоїти його, тоді він швидше зрозуміє ваші поради.

Підплив до потопуючого

Підпливайте до потопуючого швидко, розраховуючи свої сили. Підпливайте ззаду, позбавляючи тонучого можливості схопити вас за руки або голову.

У першу чергу необхідно підняти голову потерпілого над поверхнею води, полегшуючи потопуючому дихання. Отримавши повітря, потопуючий перестає робити судомні рухи, які ускладнюють його рятування.

Захват і транспортування на берег потопуючого

Поверніть потопуючого до себе спиною, покладіть долоні на нижню щелепу, пальці на підборіддя потопуючого, не закриваючи йому рота. Випряміть руки. Рухаючись брасом, пливіть до найближчого берега, підтримуючи потопуючого весь час на поверхні.

Придатне й інше положення. Поверніть потерпілого злегка на бік. Пропустіть свою руку зверху під пахву верхньої руки потопуючого. Захопіть тією самою рукою кисть або передпліччя іншої руки потопуючого. Поверніться і самі на бік. Енергійно працюючи рукою і ногами, способом на боці пливіть до берега.

При втраті свідомості потопуючих негайно після прибуття на берег застосуйте штучне дихання. Штучне дихання проводиться стисканням грудної

клітки постраждалого через рівні проміжки часу 15 - 16 разів на хвилину.

Метод буксирування потерпілого

При буксируванні вплав потерпілий може бути невзможі працювати ногами, щоб допомогти вам, але може вхопитися за вас руками. Тому потрібно буксирувати його на якомога більшій відстані від себе і бути готовим у будь-який момент ухилитися від його спроб вхопитися за вас руками.

Спробуйте умовити його лягти на спину або перевернути його, якщо маєте такий досвід. Якщо ви не маєте нічого під руками, намагайтеся підпливти до нього ззаду, попросивши когось на березі відвертати його увагу від вас.

Коли це не вдасться, спробуйте розвернути його спиною до себе, схопивши його лівою рукою за ліву руку, якщо можливо, вище ліктя і різким рухом розвернути його спиною до себе і захопити його зігнутою в лікті лівою рукою під підборіддя. Утримуючи його лежачим на спині, буксируйте до берега або до найближчої мілини, одночасно спробуйте умовити його допомагати своїми ногами вам плисти.

При цьому ніколи не забувайте про особисту безпеку. Якщо ви відчули, що втрачаєте контроль над своїми рухами або відчуваєте, що потерпілий ось-ось схопить за вас руками, різко відштовхнувшись, тимчасово віддаліться від нього, а відновивши координацію своїх дій, спробуйте знову надати допомогу потерпілому.

Самозахист людини, яка рятує потопуючого

Потопаючий буде робити все, щоб схопитися за рятувальника, і при цьому не усвідомлює, що тягне на дно двох людей. Тому, якщо потопуючий схопив за руки, ноги або шию, необхідно звільнитися.

Якщо потопуючий вчепився в руку, треба різко відвести її в сторону і на себе, щоб звільнитися. Якщо потопуючий двома руками вчепився в руку, просуньте вільну руку між двома його руками і постарайтеся домогтись їх відкриття, але найкраще затримати дихання і пірнути під воду, щоб опинитися за спиною потопуючого.

Метод витягання з дистанційною подачею рятувальних засобів

Якщо поблизу вас є який-небудь плавучий предмет (краще рятувальний круг), киньте його так, щоб потопуючий міг за нього вхопитися. Краще, якщо встигнете прив'язати до нього мотузку (пасок), за яку потім зможете підтягнути потерпілого до берега чи на мілину. Один кінець її закріпіть на плавзасобі або за береговий предмет, а інший - за рятувальний круг чи інший плавучий предмет, який ви подаєте потопуючому.

Перед витягуванням потопуючого станьте так, щоб була гарна опора, або ухопіться за плавзасіб чи за береговий предмет, щоб не впасти у воду.

Рятування на мілководді

Якщо нещастя трапилося на мілководді, знайдіть можливість наблизитися до потерпілого вбхід, щоб подати рятувальний засіб, але тримайте рятувальний засіб так, щоб він був між вами та потерпілим. Міцно стійте ногами на дні, тримайтеся однією рукою за яку-небудь опору, наприклад, причал (кущ, гілку дерева). Протягніть рятувальний засіб потерпілому. Якщо присутніх багато, утворіть живий ланцюжок, міцно взявшись за руки.

Рятування з використанням човна

Якщо є човен, то, підпливаючи до потопуючого, затягніть його на борт через корму, що зводить ймовірність перекидання човна до мінімуму. Рекомендується затягнути людину на борт човна за волосся. Якщо немає волосся або можливості за нього зачепитися, необхідно використовувати бугор або мотузку, за яку зможе вчепитися потопуючий. Ніколи не стійте у човні на повний зріст під час рятування потопуючого.

Рятування уплав

При наближенні до потопуючого уплав необхідно тримати поперед себе будь-який плаваючий предмет (краще рятувальний круг), щоб потопуючий хапався за нього, а не за вас, і подавати його на витягнутих руках, щоб потопуючий не зміг до вас дотягнутись. Підтримуйте з ним зоровий та голосовий контакт. Підбадьорюйте потерпілого, намагаючись примусити його працювати ногами в той час, коли за допомогою плаваючого предмета будете тягти його до берега чи до найближчої мілини.

IV. Надання першої невідкладної медичної допомоги

Перша невідкладна медична допомога повинна бути спрямована на якнайшвидше відновлення дихання і кровообігу.

Витягнувши потерпілого з води, необхідно:

- швидко очистити верхні дихальні шляхи від піску, мулу та водоростей, для чого, ставши на праве коліно, покласти потерпілого вниз обличчям на своє ліве стегно, лівим передпліччям натиснути на спину, щоб вивільнити від води та предметів дихальні шляхи, одночасно пальцями правої руки вичищати порожнину рота від мулу, піску та водоростей;

- захистити шийний відділ хребта накладенням коміра шийного для дорослих (дітей) відповідного розміру;

- одночасно з очищенням ротової порожнини подразнювати корінь язика та глотку пальцями, щоб викликати блювання, яке прискорить відновлення життєвих функцій;

- покласти потерпілого на спину, щоб голова була відкинута назад для розправлення дихальних шляхів, для цього можна використати валик з одяжі, дитячий рятувальний круг тощо;

- визначити наявність дихання протягом 5 секунд;

- якщо дихання відсутнє, почати робити штучну вентиляцію легень потерпілого способом "з рота в рот";

- визначити наявність пульсу на сонній артерії протягом 10 секунд;

- за відсутності пульсу водночас із штучним диханням виконувати непрямий масаж серця (на одне вдихання робиться від п'яти до п'ятнадцяти масажних поштовхів на грудну клітину між ребрами в районі серця і цей цикл повторювати до появи ознак дихання і серцебиття);

- разом із штучним диханням здійснювати розтирання та нагрівання тіла;

- під час доставки потерпілого до катера або на берег починати робити штучну вентиляцію легень методом "з рота в рот" або "з рота в ніс";

- одночасно з наданням допомоги необхідно викликати підрозділ екстреної медичної допомоги або якнайшвидше, не припиняючи реанімації, доставити потерпілого до закладу охорони здоров'я.

Серцево-легенева реанімація

Вік	Дорослий та дитина понад 8 років	Дитина 1 - 8 років	Немовля до 1 року
Положення рук	Дві руки на нижній половині грудини	Одна рука на нижній половині грудини	Два пальці на нижній половині грудини (на ширині одного пальця нижче сосків)
Глибина поштовхів	Приблизно 4 - 5 см	Приблизно 3 см	Приблизно 2 см
Вдування	Повільно до підняття грудної клітини протягом 1,5 - 2 сек	Повільно до підняття грудної клітини протягом 1 - 1,5 сек	Повільно до підняття грудної клітини протягом 1 - 1,5 сек
Цикл	15 поштовхів - 2 вдування	5 поштовхів - 1 вдування	5 поштовхів - 1 вдування
Темп	15 поштовхів протягом приблизно 10 сек	5 поштовхів протягом приблизно 3 сек	5 поштовхів протягом приблизно 3 сек
Рахунок	1, 2, 3, ..., 15 - 2 вдування	1, 2, 3, 4, 5 - 1 вдування	1, 2, 3, 4, 5 - 1 вдування

V. Рятування потерпілих на льоду

Надання допомоги людині, яка провалилася під лід, потребує зібраності і виваженості в діях.

Щоб допомогти людині, що терпить лихо, і не постраждати самому, дотримуйтеся таких правил.

Без потреби не виходьте на лід. Подумайте, чи зможете під час надання допомоги впоратися самотужки, чи краще покликати на допомогу ще когонебудь. Якщо поряд нікого немає, то дійте продумано і обережно, щоб замість допомоги не погіршити становище.

Протягніть потерпілому довгу жердину, дошку, палицю від лиж, лижу тощо або киньте мотузку, зв'язані паски тощо. Якщо вам усе-таки необхідно вийти на лід, то ляжте на нього і повзіть по поверхні, штовхаючи рятувальний засіб перед собою або кидаючи поперед себе мотузку чи пасок. Добре, якщо ви одягнете рятувальний жилет.

Будьте якомога далі від ополонки (краю крижини), протягніть потерпілому палицю, жердину чи киньте мотузку (трос). Якщо мотузка (трос) закріплена на березі і не вистачає її довжини, то, міцно тримаючись за кінець вірвовки однією рукою, протягніть потерпілому другу руку.

Витягаючи потерпілого, попросіть його працювати ногами - так буде легше витягнути його з ополонки. Коли ви його витягли, не дозволяйте йому підійматися на ноги, нехай він повзе вслід за вами до берега.

Після того, як витягнете потерпілого на берег у безпечне місце, викличте підрозділ екстреної медичної допомоги, надайте йому першу допомогу, необхідну при охолодженні організму.

VI. Перша невідкладна медична допомога при гіпотермії

Ознаки гіпотермії:

- тремтіння й остуда, які можуть бути відсутніми на пізніших стадіях; оніміння;
- втрата координації рухів;
- зникловоіння, незвична манера поведінки;
- температура тіла нижче 35° С.

Якщо у потерпілого одночасно спостерігаються ознаки відмороження і гіпотермії, у першу чергу надавайте допомогу як при гіпотермії. Цей стан може призвести до смерті, якщо людину терміново не зігріти. Але навіть у цьому випадку не варто залишати без уваги відмороження, яке при тяжкому ступені може призвести до ампутації пошкодженої частини тіла.

Гіпотермія належить до невідкладних медичних станів. Дотримуйтеся принципів надання першої допомоги і виконайте додатково спеціальні заходи при гіпотермії:

- викличте підрозділи екстреної медичної допомоги;
 - поступово відігрійте постраждалого, загорнувши його в ковдри або сухий теплий одяг;
 - не намагайтеся зігріти тіло потерпілого дуже швидко, не занурюйте його в теплу воду, швидке обігрівання може викликати серцеві проблеми;
 - будьте надзвичайно уважними при поводженні з потерпілим;
- у разі прикладіть до тіла теплий предмет (гарячу грілку, пляшки з теплою водою);
- дайте тепле пиття, якщо потерпілий при свідомості.

Найкраще, якщо відігрівання буде відбуватися із середини тіла (тепле пиття) одночасно з відігріванням із зовні.

Начальник відділу з
питань НС, ЦЗН та ОП

Ю.В. Телешко